

تشریحی ۱۳۹۷ دشوار

بارم: ۱

۱

در شعر زیر، کدام ویژگی ادبی عصر بیداری مشهود است؟

«مژده که روی خدا ز پرده برآمد / آیت داور به خلق جلوه‌گر آمد

بی‌خبران را ز فیض کل خبر آمد / مظهر کل در لباس جزء درآمد

معنی واجب گرفت صورت امکان»

نهایی ۱۴۰۱ ساده

بارم: ۱

۲

متن زیر از کتاب «منشآت» اثر «قائم مقام فراهانی» است؛ نوع نثر کوتاه آن، گاه (عامیانه- مسجع) است.

«مخدوم مهربان من، از آن زمان که رشته مراودت حضوری گسسته و شیشه شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته، طایر مکاتبات را پر بسته و کلبه مراودات را در بسته.»

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۷ متوسط

بارم: ۲

۳

برای پرسشهای زیر پاسخ مناسب ارائه دهید:

الف) چرا شاعران عصر بیداری شعر را متناسب با زبان و فهم مردم عادی، محاورهای بیان میکردند؟

ب) بنیادیترین تفکر و خواست مشروطه‌خواهان که در سخن شاعران و نویسندگان عصر بیداری راه یافت، چیست؟

ج) کدام گزاره صحیح نیست؟

۱) حقوق مدنی زنان از موضوعاتی است که بسیار مورد توجه نویسندگان عصر بیداری بوده است.

۲) سبک نویسندگی اکثر نویسندگان دوره بیداری مطابقت کاملی با ادبیات داستانی جدید داشت.

نهایی ۱۳۹۹ متوسط

بارم: ۱

۴

کدام یک از عبارتهای زیر نادرست است؟

الف) توجه به قالبهای «مستزاد و چهارپاره» در شعر «ملک الشعراى بهار» و «ادیب الممالک فراهانی» بیشتر است.

ب) از نظر موسیقی و عروض، گروه «سنت گرا» بسیار پایبند به سنت‌های ادبی بودند

د) لغات و ترکیبات امروزی و جدید وارد شعر شده است.

۵

نهایی ۱۴۰۰

دشوار

سروده زیر از «پروین اعتصامی» را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید.

بارم: ۱

۱- محتسب مستی به ره دید و گریبانش گرفت	مست گفت: «ای دوست، این پیراهن است افسار نیست»
۲- گفت: «مستی، زان سبب افتان و خیزان میروی»	گفت: «جرم راه رفتن نیست، ره هموار نیست»
۳- گفت: «می‌باید تو را تا خانه قاضی بزم»	گفت: «رو، صبح آی، قاضی نیمه شب بیدار نیست»
۴- گفت: «نزدیک است والی را سرای، آنجا شویم»	گفت: «والی از کجا در خانه خمار نیست؟»
۵- گفت: «دیناری بده پنهان و خود را وارهان»	گفت: «کار شرع، کار درهم و دینار نیست»

الف) شاعر در گفت و گوی بین «محتسب» و «مست» از کدام شیوه شعری استفاده کرده است؟

ب) دو مورد «ویژگی زبانی» را در بیت چهارم بیابید و بنویسید.

ج) محتوای شعر پروین را از نظر فضای کلی (سطح فکری) بررسی کنید. (سه مورد)

۶

نهایی ۱۴۰۰

متوسط

کدام یک از عبارت‌های زیر بیانگر ویژگی «سطح ادبی» سبک نثر دوره بیداری است؟

بارم: ۱

الف) یکی از ضعف‌های تکنیکی در اغلب داستان‌های دوران مشروطه، حضور روای سوم شخص در بعضی صحنه‌های داستان است.

ب) بسیاری از نثرهای دوره بیداری به ویژه نثر داستانی به موضوع تنفر از خرافات می‌پردازد.

۷

نهایی ۱۴۰۰

متوسط

سه مورد از درون مایه‌های «نثر» دوره بیداری را بنویسید.

بارم: ۱

۸

تشریحی ۱۳۹۸

متوسط

متن زیر ویژگی سبک نوشته‌های کدام نویسنده را دارد و یکی از آثار او کدام است؟

بارم: ۱

«به لوح مزارم بنویسید پس از مرگ / ای وای ز محرومی دیدار و دگر هیچ

شاهزاده جان، قربانت شوم ...

منم که امروز ماتم‌زاده روزگارم، از بالای آسمان هفتم به طبقه هفتمین زمین افتاده‌ام. بر هیچ‌کس مثل من ستم نشد چرا که وجود مسعود به هیچ کس مثل من فیض و شرف نمی‌بخشید. خدا مرا بکشد اگر به این زندگی راضی باشم. سگ که بی‌صاحب شد نبودنش به از بودن است. کاش من پیش از او به خاک می‌رفتم. این منم بر سر خاک تو که خاکم بر سر.

۹

تشریحی ۱۳۹۷

متوسط

علت پیروی شاعران از سبک‌های کهن در عهد بازگشت چه بود؟

بارم: ۱

۱۰

نهایی ۱۴۰۰

متوسط

در بیت زیر از «ملک الشعرای بهار»، کاربرد واژه مشخص شده، جزء کدام سطح از سبک شعر در «دوره بازگشت و بیداری» است؟

بارم: ۱

«بشکن در دوزخ و برون ریز / یادافرو کفر کافری چند»

۱۱

نهایی ۱۴۰۰

دشوار

متن زیر از «علی اکبر دهخدا» است، دو ویژگی «زبانی» آن را بیان کنید.

بارم: ۱

«ننه، هان! این زمین روی چیه؟ روی شاخ گاو، گاو روی چیه؟ روی ماهی، ماهی روی چیه؟ روی آب، آب روی چیه؟ وای وای! الهی روده‌ات ببره، چقدر حرف می‌زنی؟! حوصلم سر رفت! آفتابه لگن شش دست، شام و ناهار هیچی! گفت نخور، عسل و خربزه با هم نمی‌سازند.»

۱۲

تشریحی ۱۳۹۸

دشوار

بارم: ۱

با توجه به ویژگی‌های متن زیر، این اثر در عصر مشروطه در کدام حوزه ادبی نگاشته شده است؟

«در سنه ششصد و شصت و هفت هجری سال سیم پادشاهی آبش خاتون در ماه اردیبهشت که برون و درون شیراز نمونه‌ای از بهشت بود، روزی هنگام عصر در یکی از کوچه‌ها و نزدیک به سرای اتابکی، جوانی مقابل درب خانه قدیمی بر درخت سرو کهنه‌ای تکیه کرده بود...»

۱۳

نهایی ۱۴۰۱

متوسط

بارم: ۱

با توجه به متن زیر از «چرند و پرند دهخدا» به سوالات پاسخ دهید.

گفتم: «بابا و الله من مرده شماها زنده، شما از وکیل خیر نخواهد دید، مگر همان مشروطه خالی چطور است؟

گفتند: " برو پی کارت سواد نداری حرف زن" باری حالا بعد از دو سال سر حرف من افتاده‌اند، حالا تازه می‌فهمند که شأن مقنن (= قانون گذار) بالاتر از آن است که به قانون عمل کند. این ها را مردم تازه می‌فهمند. من از قدیم می‌فهمیدم، چون گریه‌های مادرم را دیده بودم. برای این که چشم‌های مثل ازرق شامی بابام هنوز یادم بود.»

الف) با توجه به نثر فوق، بنیادی ترین تفکر و خواست مشروطه خواهان چه بوده است؟

ب) بارزترین ویژگی زبانی نثر دوره بیداری را با توجه به متن بنویسید.

۱۴

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۸

متوسط

بارم: ۲

برای پرسش های زیر پاسخ مناسب ارائه دهید:

الف) ۴ مورد از شاخص ترین درون مایه های شعر عصر بیداری را نام ببرید.

ب) ویژگی‌های ادبی سبک نویسندگی اکثر نویسندگان عصر بیداری چیست؟

۱۵

نهایی ۱۳۹۹

دشوار

بارم: ۱

متن زیر از کتاب «تاریخ بیداری ایرانیان» را بخوانید و به پرسش ها پاسخ دهید.

«چه آن بزرگ مرد از آن یگه اشخاص بود که به قابلیت خود بدون اسباب و مساعدت خارجی از پستی به بلندی رسید. یعنی پسر سرآشپز قائم مقام بود و در اثنای کار و شغل، خویش را دارای رتبه و مقام صدارت نمود. دوست و دشمن او را از نوادر دهر شمردند و کارهای امیر نظام از ترتیب و انتظام قشون و اصلاح کار دفتر و مالیه که همه در یک دو سال گرفت. گواه و دلیل بزرگی مرد است»

الف) دو ویژگی «زبانی» برای متن بنویسید.

ب) نویسنده متن کیست؟

ج) این کتاب مربوط به کدام «حوزه ادبی» در نثر نویسی دوران بیداری است؟

۱۶

نهایی ۱۴۰۱

متوسط

بارم: ۱

مفهوم «آزادی» در شعر دوره بیداری مترادف با چه مفهومی است؟

۱۷

نهایی ۱۳۹۹

متوسط

بارم: ۱

متن زیر از کتاب «چرند و پرند» نوشته «دهخدا» در دوره «بیداری» است؛ دو ویژگی «زبانی» آن را بنویسید.

«باری، چه دردسر بدهم؟ آن قدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار وا داشت. حالا که می‌بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، تمام آن حرف‌ها یادش رفته، تا به یک ژاندارم چشمش می‌افتد، رنگش می‌پرد.

هی می‌گوید: امان از هم‌نشین بد.»

۱۸

نهایی ۱۴۰۰ دشوار

هر یک از موارد زیر در توصیف کدام شاعر دوره بیداری است ؟

بارم: ۱

الف : شاعر وطنی و از موسیقی دانان بزرگ عهد مشروطیت بود ، عرصه هنر وی تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی که در بر انگیختن مردم و آزادی نقش بسیار موثری داشت .

ب: از شاعران شاخص این دوره است که او را سبب آزادی خواهی ، به زندان انداختند و تحت تاثیر شاعران گذشته ، به ویژه مسعود سعد و سعدی بود .

۱۹

نهایی ۱۴۰۰ دشوار

شعر زیر را از فرخی یزدی انتخاب شده است آن را با دقت بخوانید و موارد خواسته شده را بنویسید.

بارم: ۱

آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی
دست خود زجان شستم از برای آزادی
تا مگر به دست آرم دامن وصالش را
می دوم به پای سر در قفای آزادی
دامن محبت را گر کنی زخون رنگین
می توان تو را گفتن پیشوای آزادی
فرخی زجان و دل می کند در این محفل
دل نثار استقلال جان فدای آزادی

الف : دو مورد ویژگی زبانی :

ب: دو مورد ویژگی ادبی در بیت دوم :

پ: دو مورد ویژگی فکری :

۲۰

نهایی ۱۴۰۱ متوسط

«درستی» و «نادرستی» عبارت زیر را مشخص کنید.

بارم: ۱

در سطح فکری دوره بیداری نگرش شاعران از جزئی نگری و عینیت گرایی به کلی نگری و ذهنیت گرایی تغییر کرد.

۲۱

نهایی ۱۴۰۱ ساده

کاربرد واژه «خلید» در بیت زیر، در کدام سطح از سبک شعر دوره «بیداری» بررسی می‌شود؟

بارم: ۱

«خلیدخاردشتی به پای طفلی خُرد/ به هم برآمد و از پونه باز ماند و گریست»

۲۲

نهایی ۱۳۹۹ متوسط

یکی از درون‌مایه‌های شاخص «شعر عصر بیداری» را بنویسید.

بارم: ۱

۲۳

نهایی ۱۴۰۰ ساده

برای بیت زیر از «سید اشرف‌الدین گیلانی»، یک ویژگی زبانی بنویسید.

بارم: ۱

غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم
خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم

۲۴

تشریحی ۱۳۹۹ دشوار

چند مورد از لحاظ سبک‌شناختی، درباره نثر دوره انقلاب اسلامی صحیح است؟

بارم: ۱

الف) دهه شصت، دوران توجه به داستان‌های بلند و دهه هفتاد دوران توجه به داستان‌های کوتاه بود.

ب) مبارزه با بی‌عدالتی‌های اجتماعی، استقبال از مادیات و فرهنگ دفاع از وطن، از مضامین رایج نثر این دوره است.

ج) تفکر اومانیستی که در دوره‌های پیشین کمرنگ‌تر بود، در این دوره در داستان‌ها بیشتر دیده می‌شود.

د) عامیانه‌نویسی از ویژگی‌هایی است که بیشتر در داستان‌های زمان جنگ دیده می‌شود.

هـ) در دهه هفتاد، شاهد داستانک‌نویسی (مینی مال) و مدرن‌نویسی در داستان هستیم.

(۲۵)

متوسط

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۸

به پرسشهای زیر پاسخ دهید:

بارم: ۲

- الف) به چه دلیل شعر عصر بیداری برای عامهٔ مردم قابل فهم است؟
 ب) تغییر نگرش شاعران و نویسندگان عصر بیداری نسبت به جهان بیرون به چه صورتی بود؟
 ج) از موضوعات مهمی که در نثر روزنامه‌های عصر بیداری مورد توجه قرارگرفت، کدام است؟

(۲۶)

متوسط

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۷

- ۱) با توجه به بیت « یک مرغ گرفتار در این گلشن ویران / تنها به قفس ماند، هزاران همه رفتند » به سؤالات زیر پاسخ دهید: ۲ بارم:
 الف) شاعر بیت کیست؟

- ب) شاعر بیت جزو شاعران سنتگرا است یا شاعرانی که به شیوهٔ مردم عادی شعر میگفتند؟
 ج) با توجه به بیت مذکور، دو مورد از مضامینی که در عصر بیداری رونق یافت و جایگزین مسائل اخلاقی و عارفانه شد را نام ببرید.

- ۲) با توجه به ویژگی فکری ابیات زیر، کدام بیت سرودهٔ شعرای عصر بیداری نیست؟
 الف) چه شد که مجلس شورا نمیکند معلوم / که خانه خانهٔ غیر است یا که خانه ماست
 ب) در این بهار دل نشین که گشته خاک عنبرین / ز من ربوده عقل و دین، نگاری از نگارها
 ج) و نه چو ناموس رفت، نام نماند / خانه نماند چو خانواده پراکند

(۲۷)

دشوار

تشریحی ۱۳۹۸

- از میان ابیات زیر به ترتیب چند بیت، سرودهٔ شاعران سنت‌گرا و چند بیت سرودهٔ شاعران پیرو زبان مردم در عصر بیداری است؟ ۱ بارم:
 الف) سحر بشارتم از دَور مهر و ماه آمد / که گاه جشن همایون پادشاه آمد
 ب) خانجایی می‌گفت با آقا جلال / یک قران دارم من از مال حلال
 پ) ز شعر قدر و بها یافتند اگر شعرا / منم که شعر ز من یافته است قدر و بها
 ت) شنیده‌ام چو سلیمان به تخت داد نشست / خرد به درگهش استاد و چشم فتنه بخت
 ث) اهل بازار به بیت الحزنند / وقت مردن فقرا بی‌کفن‌اند

(۲۸)

دشوار

تشریحی ۱۳۹۸

در متن زیر کدام ویژگی نثر مشروطه موجود نیست؟

بارم: ۱

«از منزل بیرون آمده و راه مجلس را پیش گرفتیم. به مجلس که رسیدیم، دیدم مردم جمع‌اند و داد و بیداد بلند است. درست دستگیرم نشد که مسئله سر چیست؟ همین قدر اسم خیانت و حبس و دار به گوشم رسید و فهمیدم باز رندان سیاسی پا تو کفش یک بیچاره‌ای نموده و تحریک آن‌هاست که مردم را هار کرده است.»

الف) با مقایسه دو شعر زیر، یک ویژگی مشترک آنها را بنویسید.

بارم: ۱

ب) قالب شعر «ملک الشعرا بهار» چیست؟

۱- قایقی خواهم ساخت / خواهم انداخت به آب / دورخواهم شد از این خاک غریب / که در آن هیچ کسی نیست که در بیشه عشق / قهرمانان را بیدار کند

۲- پروانه و شمع و گل شبی آشفتنند در طرف چمن

وز جور و جفای دهر با هم گفتند بسیار سخن

شد صبح، نه پروانه به جا بود و نه شمع ناگاه صبا

بر گل بوزید و هر دو با هم رفتند من ماندم و من

شعر زیر را در دو سطح ادبی و فکری بررسی کنید.

بارم: ۱

از ملک ادب حکم گزاران همه رفتند شو بار سفر بند که یاران همه رفتند

آن گرد شتابنده که در دامن صحراست گوید چه نشینی که سواران همه رفتند

داغ است دل لاله و نیلی است بر سرو که از باغ جهان لاله عزاران همه رفتند

جاهای خالی را با واژه مناسب کامل کنید.

بارم: ۱

الف) گرایش شاعران دوره بیداری به قالب‌های کم کاربرد مانند: مستزاد و چهارپاره، زمینه را برای ظهور فراهم کرد.

ب) در نثر دوره بیداری عبارت‌های وصفی دور و دراز و لفظ پردازی‌های بیجا در نامه‌ها و نوشته‌ها مییابد.

ج) نثر دوران مشروطه با ویژگی‌هایی چون نوگرایی، تجددخواهی و آزادی طلبی و با هدف گسترش یافت.

الف) صحیح یا غلط بودن جملات زیر را مشخص کنید:

بارم: ۲

۱) در شعر عصر بیداری، شاعرانی که مطابق زبان کوچه و بازار شعر میسرودند، پابندی کمتری به موسیقی و عروض داشتند. ()

۲) دشواری و تکلف، از بارزترین شاخصه‌های زبان شعر عصر بیداری است. ()

۳) نگرش شاعران عصر بیداری از جزئی‌نگری و عینیت‌گرایی، به کلی‌نگری و ذهنیت‌گرایی تغییر کرد. ()

۴) در نثر دوره بیداری واژه‌ها و ترکیب‌های عربی ناآشنا بیشتر میشود. ()

ب) جملات زیر را کامل کنید.

۱) دایره واژگانی شعر عصر بیداری علاوه بر آنچه در گذشته بود، با توجه به و ظهور علوم و فنون جدید گسترش یافت.

۲) یکی از ضعف‌های تکنیکی در اغلب داستان‌های دوران مشروطه، حضور در بعضی صحنه‌های داستان و سخن گفتن او با خواننده است.

به پرسشهای زیر پاسخ دهید:

بارم: ۲

(الف) از جمله موضوعاتی که در نثر روزنامه‌های سبک عصر بیداری بسیار مورد توجه قرار گرفت چه چیزی را می‌توان نام برد؟

(ب) نثر دوران مشروطه با ویژگی‌هایی چون نوگرایی با چه هدفی گسترش یافت؟

(ج) کدام بیت با توجه به ویژگی‌های فکری سبک بیداری در حوزه ادبیات بیداری قرار می‌گیرد و به کدام مضمون رایج شعر عصر بیداری اشاره دارد؟

(۱) ای که پرسى تا به كى در بند دربنديم ما / تا كه آزادى بود در بند، در بنديم ما

(۲) منظر ديده نظرگاه گدايان شده است / كاخ دل در خور اورنگ شهى بايد كرد

چند مورد از عبارات زیر، با توجه به ویژگی‌های سبکی، به دوره بیداری تعلق ندارند؟

بارم: ۱

(الف) صبح زود ببری‌خان آمد توى رختخواب ما. پاهایش تر بود؛ فهميدم باران آمده است.

(ب) بدان كه شريعت، گفت انبياست و طريقت، كرد انبياست و حقيقت، ديد انبياست.

(ج) اكثر متمولين اين مغربيان متمدنماي خوش‌ظاهر، مثل موش صحرایی دور عالم را می‌گردند كه هرجا انبار جديدي پر از حبوبات ثروت پيدا كنند، همراهان خود را دعوت كنند.

(د) اما چون آثار ظاهر می‌شد از آنچه گروهی ز شغل‌ها فرمودند و ... خردمندان دانستند كه آن همه، نتیجه آن يك خلوت است.

(ه) آن وقت ارباب هم كه از كنيك مست شده، همچون بدغيظ می‌شود كه خدا نصيب هيچ مسلمان نكند.

تعريف شعر از منظر نويسندگان و شاعران عصر بیداری کدام بود؟

بارم: ۱

(الف) دو مورد از بارزترین ویژگی‌های ادبی شعر عصر بیداری را در بیت زیر مشخص کنید.

بارم: ۲

اگر چه قاعدتاً شب سیاہی است پديد / خلاف هر شبه امشب دگرشبی است سپيد

(ب) کدام عبارت مطابق ویژگی‌های زبانی نثر عصر بیداری نگاشته شده است؟ دو مورد از این ویژگی‌ها را در عبارت مذکور نام ببرید.

(۱) با ملاح در كشتى نشست و از وى پرسيد كه امروز برادر من با آن رزمه‌های جامه از كشتى به کدام مشرع بر بالا رفت؟

(۲) مثلاً مینوشتم نقشهای را كه مسيو «دوبروك» مهندس بلژیکی از راه تبریز كه با پنج ماه زحمت و چندین هزار تومان مصارف از كيسه دولت بدبخت كشيد.

(۳۷)

تشریحی ۱۳۹۷

دشوار

بارم: ۱

در چند مورد از ابیات زیر، مضامین و درون‌مایه‌های شعر عصر بیداری مشهود است؟

(الف) با غنی گفتم که خون فعله را دیگر مریز / گفت از من ترک این کردار کردن مشکل است

(ب) به که در کار وطن باشیم و فکر کار او / پیش از آن کز دست ما بیرون رود کار وطن

(ج) زن که با حسن خداداد نیاموخت هنر / لایق همسری مردم هشیار نشد

(د) کفر دانی چیست آزادی ز قید کفر و دین / آخوا، زین قید آزادی که قید دیگر است

(هـ) خاک این خطّه اگر موج زند همچو سراب / تشنه‌کامی است که از جامعه خون می‌خواهد

(و) تو بارگه دادی، کی در خور بیدادی / چون کار تو آزادی، افکار تو قانون شد

(۳۸)

نهایی ۱۴۰۰

دشوار

بارم: ۱

کاربرد کدام یک از کلمات زیر، بیانگر توجه به «واژگان کهن» در سطح زبانی شعر عصر بیداری است؟

(الف) وصال (ب) گلخن (ج) رنگین (د) آزادی

(۳۹)

تشریحی ۱۳۹۹

ساده

بارم: ۱

شاعران دوره بیداری تخیلات سراینده‌گان پیشین را در نظر داشتند و گاه با تأثیرپذیری از اوضاع اجتماع نوآوری‌هایی در عرصه تخیل پدید آوردند. نمونه این تخیلات را در پاره‌ای از اشعار ... می‌توان دید.

(۴۰)

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۹

ساده

بارم: ۲

وزن کدام بیت ناهمسان است؟ پس از تقطیع هجایی و مشخص نمودن اختیارات شاعری زبانی بیت، وزن آن را بنویسید.

(۱) در دام فتاده آهوئی چند / محکم شده دست و پای در بند

(۲) نه سبو پیدا در این حالت، نه آب / خوش ببین واللّه واعلم بالصواب

(۴۱)

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۸

متوسط

بارم: ۲

- در قسمت الف و ب چه نوع اختیار شاعری زبانی رخ داده است؟

(الف) نوای نی (U _ _ _)

(ب) از ایشان (U _ _)

(ج) پس از تقطیع هجایی بیت زیر، اختیار شاعری قلب به کار رفته در آن را مشخص کنید.

«کیست که پیغام من به شهر شروان برد / یک سخن از من بدان مرد سخندان برد»

(۴۲)

نهایی ۱۴۰۰

متوسط

بارم: ۱

در کدام یک از واژگان بیت زیر، مصوت بلند «ی» همواره کوتاه تلفظ می‌شود؟

«بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم / فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو دراندازیم»

(۴۳)

نهایی ۱۴۰۰

دشوار

بارم: ۱

با توجه به بیت «اگر آن تُرک شیرازی به دست آرد دل ما را / به خال هندویش بخشم سمرقند و بخارا را»

(الف) اختیار «حذف همزه» در کدام هجای بیت صورت گرفته است؟

(ب) «تغییر کمیت مصوت‌ها» را در هجاهای بیت مشخص کنید.

(۴۴)

تشریحی ۱۳۹۹

دشوار

بارم: ۱

به ترتیب وزن بیت و اختیار شاعری زبانی موجود در آن، کدام است؟
 «دل را چو لاله از می گلگون شکفته دار اکنون که لاله پرده برافکند و گل شکفت»

(۴۵)

نهایی ۱۴۰۰

دشوار

بارم: ۱

در بیت زیر شاعر در کدام هجاها از اختیار تغییر کمیت مصوت ها استفاده کرده است .
 تو کجایی تا شوم من چاکرت چارقت دوزم کنم شانه سرت

(۴۶)

نهایی ۱۴۰۰

متوسط

بارم: ۱

در کدام یک از واژگان بیت زیر، مصوّت بلند «ی»، همواره کوتاه است؟
 «به دشت دل گیاهی جز گل رویت نمی‌روید من این زیبا زمین را آزمودم میهن ای میهن!»

(۴۷)

تشریحی ۱۳۹۹

دشوار

بارم: ۱

در بیت زیر چند اختیار شاعری وزنی به کار رفته است؟
 «نه خود اندر زمین نظیر تو نیست که قمر چون رخ منیر تو نیست»

(۴۸)

نهایی ۱۴۰۱

متوسط

بارم: ۱

با توجه به بیت «چیست این سقف بلند ساده‌ی بسیار نقش هیچ دانا زین معما در جهان آگاه نیست»
 الف) وزن بیت را بنویسید.

ب) یک اختیار شاعری زبانی در مصراع اول مشخص کنید.

(۴۹)

نهایی ۱۴۰۱

دشوار

بارم: ۱

در بیت زیر، کدام یک از انواع «تغییر کمیت مصوّت ها» دیده نمی‌شود؟
 «زدو دیده خون فشانم زغمت شب جدایی چه کنم که هست این ها گل باغ آشنایی»

(۵۰)

نهایی ۱۴۰۱

متوسط

بارم: ۱

در بیت «همت طلب از باطن پیران سرخیز/ زیرا که یکی را زدو عالم طلبیدند» کدام اختیار شاعری به کار یرفته است؟
 الف) تغییر کمیت مصوّت ب) حذف همزه ج) بلند بودن هجای پایان مصراع

(۵۱)

نهایی ۱۴۰۰

متوسط

بارم: ۱

تقطیع مثال های زیر ، به صورتی که بین کمانک تقطیع شده است ، با کدام اختیارات شاعری مطابقت دارد ؟
 شب و روز (U - - U) آهوی دشت (U - - U)

(۵۲)

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۷

متوسط

بارم: ۲

پس از تقطیع هجایی هر یک از ابیات زیر، اختیارات شاعری زبانی به کار رفته در هریک را مشخص کنید.
 الف) آمد سوی کعبه سینه پرجوش / چون کعبه نهاد حلقه در گوش
 ب) من نمی گویم زیان کن یا به فکر سود باش / ای ز فرصت بی خبر در هر چه هستی، زود باش

(۵۳)

تشریحی ۱۳۹۷

دشوار

بارم: ۱

در کدام ابیات زیر تغییر کمیت مصوت بلند رخ داده است؟

- (الف) تو نه مرد گل بستان امیدی سعدی / که به پهلوی نتوانی به سر خار برفت
- (ب) چه دلها بردی ای ساقی به ساق فتنهانگیزت / دریغا بوسه چندی بر زرخدان دلاویزت
- (ج) دست من گیر که بیچارگی از حد بگذشت / سر من دار که در پای تو ریزم جان را
- (د) هرکه سودای تو دارد چه غم از هر دو جهانش / نگران تو چه اندیشه و بیم از دگران
- (هـ) ای کودک خوبروی حیران / در وصف شمایلست سخندان

(۵۴)

تشریحی ۱۳۹۸

دشوار

بارم: ۱

در چند بیت از ابیات زیر «تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه» دیده می‌شود؟

- (الف) خدا چو صورت ابروی دلگشای تو بست / گشاد کار من اندر کرشمه‌های تو بست
- (ب) غافل ز شکست دل عاشق نتوان بود / معموری امکان به همین خانه خراب است
- (پ) گر چنین و گر چنان چون طالب است / جذب حق او را سوی حق جاذب است
- (ت) فغانی و خروشی در جهان بست / دو گیسو را بریده بر میان بست
- (ث) به درد و صاف تو را حکم نیست خوش درکش / که هرچه ساقی ما کرد عین الطاف است

(۵۵)

نهایی ۱۴۰۰

دشوار

بارم: ۱

پس از تقطیع هجایی بیت زیر، اختیارات شاعری زبانی به کار رفته را مشخص کنید.

برهمه اهل جهان سیّد و سرور علی است / در ره دین خدا، هادی و رهبر علی است

(۵۶)

نهایی ۱۴۰۰

دشوار

بارم: ۱

در کدام یک از ابیات زیر، هر سه اختیار زبانی (بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه- حذف همزه- کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند) به کار رفته است؟

- (الف) سعدی نظر از رویت کوتاه نکند هرگز / و روی بگردانی، در دامت آویزد
- (ب) پس سوی کاری فرستاد آن دگر / تا از این دیگر شود او باخبر

(۵۷)

تشریحی ۱۳۹۹

متوسط

بارم: ۱

در بیت «در خرابات طریقت ما به هم منزل شویم / کاین چنین رفته است در عهد ازل تقدیر ما» از کدام اختیارات زبانی استفاده شده است؟

(۵۸)

نهایی ۱۴۰۱

دشوار

بارم: ۱

در بیت زیر اختیارات زبانی را با ذکر شماره هجا نشان دهید.

«سوی چاره گشتم ز بیچارگی»

(الف) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند / (ب) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

(۵۹)

تشریحی ۱۳۹۸

دشوار

بارم: ۱

وزن بیت زیر چیست و کدام اختیار شاعری زبانی در بیت به کار رفته است؟

«بر روی خاک تکیه‌گه دردمند عشق / از خوابگاه اطلس گلریز خوشتر است»

۶۰

متوسط نهایی ۱۴۰۰

مصوت بلند « ی » در چه صورتی همیشه کوتاه است و مصوت بلند « و » در چه صورت همیشه بلند است.

بارم: ۱

۶۱

ساده نهایی ۱۳۹۹

تقطیع بین کمانک، با کدام «اختیار زبانی» مطابقت دارد؟ درخت دوستی (U - - - U -)

بارم: ۱

۶۲

تشریحی ۱۳۹۷ دشوار

آرایه‌های مذکور در مقابل چند بیت، نادرست ذکر شده است؟

بارم: ۱

(الف) گفتار صدق، مایه آزار می‌شود / چون حرف حق بلند شود دار می‌شود (تلمیح)

(ب) پرده بردار که بیگانه خود این روی نبیند / تو بزرگی و در آینه کوچک ننمایی (پارادوکس)

(پ) قوی حال و قوی یال و قوی بال و قوی بازو / جهانجوی و جهانگیر و جهاندار و جهان داور (لف و نشر)

(ت) خلق جهان مختلف شدند نگارا / پرده برانداز از آن یقین گمان‌سوز (تضاد)

(ث) گر کسی وصف او ز من پرسد / بیدل از بی‌نشان چه گوید باز (تضمین)

۶۳

متوسط نهایی ۱۳۹۹

در هر یک از بیت‌های گروه «الف» کدام آرایه ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ (قسمت «ب» یک مورد اضافه است).

بارم: ۱

«الف»	«ب»
(۱) هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای؟ جای دیگر است	من در میان جمع و دلم ایهام
(۲) اگر سنت اوست نوآوری، هم از نو به سنت کنیم	انگهی متناقض نما
(۳) دل و کشور جمع و معمور باد پراکندگی دور باد	ز ملکت لف و نشر
(۴) آن فرومایه هزار من سنگ بردارد و طاقت یک حرف نمی‌آرد.	

۶۴

تشریحی ۱۳۹۸ دشوار

آرایه‌های «استعاره - تناقض - تضمین - جناس - تضاد» به ترتیب در کدام ابیات به کار رفته است؟

بارم: ۱

(الف) باطل است آن چه مدعی گوید / خفته را خفته کی کند بیدار؟

(ب) ز راست و چپ دو صدف راست کرد از پی سمع / که پر جواهر معنی شود ز لحن لسان

(پ) آفتابی در ازل خوش سایه‌ای بر ما فکند / تا ابد روشن بود این روی مه‌سیمای ما

(ت) در روی هر سپیدی، خالی سیاه دیدم / بالاتر از سیاهی، رنگی دگر نباشد

(ث) نداند گر کسی راه گلستان را در این موسم / به گلشن از صدای خنده گل می‌توان آمد

۶۵

متوسط

نهایی ۱۴۰۰

در هریک از بیت‌های گروه «الف» کدام آرایه ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ (قسمت «ب» یک مورد اضافه است).
بارم: ۱

الف	ب
۱- تلمیح	باید که سپر باشد پیش همه پیکانها
۲- لف و نشر	«منم که شهره شهرم به عشق ورزیدن»
۳- تناقض	شرمی از مظلمه خون سیاووشش باد
۴- مراعات نظیر	تا قبله‌گاه مؤمن و ترسا کنم تو را
۵- تضمین	

۶۶

دشوار

تشریحی ۱۳۹۸

آرایه یا آرایه‌های مذکور در مقابل کدام دو بیت ندرسیت است؟

بارم: ۱

- الف) کسی که نقش رخ و زلف توست در دل او / موحدی است که در سینه کفر و دین دارد (مجاز - لف و نشر)
- ب) کشت عمل ما را هنگام درو آمد / داس مه نو بنگر در مزرع انسانی (مراعات نظیر - تلمیح)
- پ) گر چو گردون از بد دوران دون سرگشته‌ای / آید این سرگشتگی روزی به پایان غم مخور (تضمین - مراعات نظیر)
- ت) نیست پیش اهل دل دردی ز بی‌دردی بتر / چند تدبیر دوا؟ درد دلی حاصل کنید (تضاد - پارادوکس)
- ث) دل غمگین مرا گرچه به تاراج ببرد / شادمانم که وطن در دل غمگین دارم (تناقض - تشبیه)

۶۷

دشوار

نهایی ۱۳۹۹

با توجه به ابیات زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

بارم: ۱

- ۱- منعم مکن از دیدن قد و رخ و چشمش / من انس به سرو و گل و بادام گرفتم
- ۲- روی و چشمی دارم اندر مهر او / کاین گهر می‌ریزد آن زر می‌زند

- الف) در کدام بیت «لف و نشر نامرتب» (مشوش) به کار رفته است؟
- ب) در چه صورتی «لف و نشر» نامرتب (مشوش) ایجاد می‌شود؟
- ج) به غیر از «لف و نشر» چه آرایه مشترکی در این دو بیت به کار رفته است؟

۶۸

متوسط

نهایی ۱۴۰۰

با ذکر دلیل ثابت کنید در بیت زیر آرایه «متناقض نما» به کار رفته است؟

بارم: ۱

می‌خورم جام غمی هر دم به شادی رخت / خرم آن کس کاو بدین غم شادمانی می‌کند

۶۹

دشوار

تشریحی قلمچی ۱۳۹۷

۱) مشخص کنید که در کدام بیت آرایه متناقض‌نما و در کدام بیت آرایه تضاد به کار رفته است؟

بارم: ۲

- الف) دو هفته می‌گذرد کان مه دو هفته ندیدم / به جان رسیدم از آن تا به خدمتش نرسیدم
- ب) مثال عشق پیدایی و پنهان / ندیدم همچو تو پیدا و پنهان
- ۲) پس از مشخص نمودن لفها و نشرهای بیت زیر، نوع آرایه لف و نشر بیت را بنویسید.
- به لطف خال و خط از عارفان ربودی دل / لطیفه‌های عجب زیر دام و دانه توست

(۷۰)

نهایی ۱۴۰۱

متوسط

بارم: ۱

با توجه به بیت "گر ندیدی قبض و بسط عشق را بر یک بساط
 گریه مینا نگر خندیدن ساغر ببین"
 الف) لف دوم و نشر اول را مشخص کنید.
 ب) نوع لف و نشر را بنویسید.

(۷۱)

نهایی ۱۴۰۰

دشوار

بارم: ۱

در بیت «افروختن و سوختن و جامه در دیدن پروانه ز من، شمع ز من، گل ز من آموخت»
 الف) «لف اول» را بیابید.
 ب) نوع این «لف و نشر» را بنویسید.

(۷۲)

نهایی ۱۴۰۰

دشوار

بارم: ۱

در ابیات زیر آرایه های (متناقض نما، تضاد، تلمیح و لف و نشر) را مشخص کنید.
 الف: چیست این سقف بلند ساده بسیار نقش هیچ دانا زین معما در جهان آگاه نیست
 ب: روز از برم چو برفتنی، شب آمدی به خوابم این است اگر کسی را عمری بود دوباره
 پ: از عفو و خشم تو دو نمونه است روز و شب و ز مهر و کین تو دو نمونه است شهد و سم
 د: یا رب این آتش که بر جان من است سرد کن زان سان که کردی بر خلیل

(۷۳)

نهایی ۱۴۰۰

متوسط

بارم: ۱

در کدام یک از بیت های زیر آرایه (متناقض نما) دیده می شود؟ دلیل تشخیص خود را بنویسید.
 الف: زکوی یار می آید نسیم باد نوروزی از این باد ار مدد خواهی چراغ دل برافروزی
 ب: مرا نصیب غم آمد به شادی همه عالم چرا که از همه عالم محبت تو گزیدم

(۷۴)

نهایی ۱۳۹۹

متوسط

بارم: ۱

با ذکر یک دلیل ثابت کنید در بیت زیر آرایه «متناقض نما» به کار رفته است.
 «ز کوی یار می آید نسیم باد نوروزی از این باد ار مدد خواهی، چراغ دل برافروزی»

(۷۵)

نهایی ۱۴۰۰

دشوار

بارم: ۱

انواع «لف و نشر» را در ابیات زیر مشخص کنید.
 الف) گر دهدت روزگار، دست و زبان زینهار هرچه بدانی مگوی، هرچه توانی مکن
 ب) ذکر رخ و زلف تو دلم را وردی است که صبح و شام دارد

(۷۶)

نهایی ۱۴۰۰

دشوار

بارم: ۱

با توجه به بیت «روی و چشمی دارم اندر مهر او / کاین گهر می ریزد آن زر می زند» به موارد زیر پاسخ دهید.
 الف: نوع لف و نشر :
 ب: لف ۱ پ: لف ۲
 ج: نشر ۱ د: نشر ۲

(۷۷)

نهایی ۱۴۰۰

متوسط

بارم: ۱

در بیت زیر، یک «لف» و یک «نشر» مربوط به آن را بنویسید.
 «روی و چشمی دارم اندر مهر او / کاین گهر می ریزد آن زر می زند»

۷۸

تشریحی ۱۳۹۷

دشوار

بارم: ۱

در چند بیت زیر بیش از یک بار از آرایه «تضاد» استفاده شده است؟

- (الف) بی مه روی تو ای گوهر تابنده من / روز روشن شب تاری است که گفتن نتوان
(ب) سخنش دارویی که می‌بخشد / گاه مستی و گاه هشیاری
(پ) در زندگی مطالعه دل غنیمت است / خواهی بخوان و خواه نخوان ما نوشته‌ایم
(ت) صور دوم بلند گشت و نکرد / ز اولین خواب میل بیداری
(ث) در مرض خواجگان ز من خواهند / هم مداوا و هم پرستاری
(ج) چون شفا یافت به که باز او را / چشم پوشی و مرده انگاری
(چ) گفتی که پس از سیاه رنگی نبود / پس موی سیاه من چرا گشت سفید

۷۹

نهایی ۱۳۹۹

متوسط

بارم: ۱

ثابت کنید در بیت زیر، آرایه «متناقض نما» به کار رفته است؟

«چيست اين سقف بلند ساده بسيار نقش
هيچ دانا زين معمّا در جهان آگاه نيست»

۸۰

تشریحی ۱۳۹۸

دشوار

بارم: ۱

در چند بیت از ابیات زیر، «تناقض» دیده می‌شود؟

- (الف) واعظ از حد می برد یا رب برافکن پرده‌اش / تا ببینند اهل عالم کفر پنهان آشکار
(ب) تا چند تشنه بر سر آتش توان نشست؟ / آن آب روح پرور آتش‌نشان کجاست؟
(ج) و در سر آن زلف پریشان رَودم دل / از بهر دل خسته پریشان نتوان بود
(د) در آفاق گشاده است ولیکن بسته است / از سر زلف تو در پای دل ما، زنجیر
(هـ) منال ای دل که در زنجیر زلفش / همه جمعیت است آشفته حالی
(و) عاشقان را به جز از درد نباشد درمان / دُرّدی درد به دست آر و دوا بازگذار
(ز) گرچه بی‌سامان نماید کار ما سهلش مبین / کاندرا این کشور گدایی رشک سلطانی بود

۸۱

نهایی ۱۳۹۹

متوسط

بارم: ۱

در کدام یک از ابیات زیر آرایه «تضاد» وجود دارد؟

- (الف) فلک در خاک می‌غلطید از شرم سرافزاری
(ب) این که گاهی می‌زدم بر آب و آتش خویش را
(ج) ما با توایم و با تو نه ایم؛ اینت بوالعجب
(د) چیست این سقف بلند ساده بسیار نقش
اگر می‌دید معراج ز پا افتادن ما را
روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع
در حلقه‌ایم با تو و چون حلقه بر داریم
هیچ دانا زین معمّا در جهان آگاه نیست

۸۲

نهایی ۱۴۰۰

متوسط

بارم: ۱

نوع هریک از «لف و نشرها»ی بیت‌های زیر را بنویسید.

- (الف) از عفو و خشم تو دو نمونه است روز و شب
(ب) روی و چشمی دارم اندر مهر او
وز مهر و کین تو دو نمونه است شهد و سم
کاین گهر می‌ریزد آن زَر می‌زند

۸۳

در بیت: « روی و چشمی دارم اندر مهر او

کاین گهر می‌ریزد آن زَر می‌زند »

دشوار

نهایی ۱۳۹۹

بارم: ۱

الف) «لَف اَوَّل» کدام کلمه است؟

ب) «نشر دوم» را بنویسید.

ج) این نوع «لَف و نشر» چه نام دارد؟

۸۴

الف) آرایه های «تلمیح، تضاد و تناقض» در کدام ابیات به کار رفته است؟ آن ها را مشخص کنید.

متوسط

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۹

بارم: ۲

۱) هرگز وجود حاضر غایب شنیده ای؟ / من در میان جمع و دلم جای دیگر است

۲) عشرتی دارم به یاد روی آن گل در قفس / عشق افکنده است با یوسف به یک زندان مرا

۳) در نیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید والسلام

ب) در بیت زیر لف دوم و نشر سوم را مشخص کنید.

منعم مکن از دیدن قد و رخ و چشمش / من انس به سرو و گل و بادام گرفتم

۸۵

در ابیات زیر، بخش‌هایی را که نشاندهنده آرایه‌های «تضاد» و «تناقض» است، مشخص کنید و برای تشخیص هر مورد دلیل بیاورید.

متوسط

نهایی ۱۴۰۰

بارم: ۱

الف) تأمل کنان در خطا و صواب به از ژاژخایان حاضر جواب

ب) چشم دل باز کن که جان بینی و آنچه نادیدنی است آن بینی

۸۶

با توجه به دو بیت زیر، یک تفاوت «متناقض نما» با «تضاد» را ذکر کنید.

دشوار

نهایی ۱۴۰۱

بارم: ۱

الف) ما باتوایم و با تو نه ایم؛ این بوالعجب در حلقه‌ایم با تو و چون حلقه بر داریم

ب) اینکه گاهی می‌زدم بر آب و آتش خویش را روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع

۸۷

هریک از آرایه‌های «تضاد» و «متناقض نما» برای کدامیک از نمونه‌های زیر مناسب است؟

متوسط

نهایی ۱۴۰۰

بارم: ۱

الف) سخن در میان دو دشمن چنان گوی که اگر دوست گردند، شرم‌زده نباشی.

ب) ما در عصر احتمال به سر می‌بریم/ در عصر شک و شاید / در عصر قاطعیت تردید/ عصر جدید/ عصری که هیچ اصلی/ جز اصل احتمال، یقینی نیست.

۸۸

الف) در بیت زیر بین کدام کلمات آرایه تضاد برقرار است؟

متوسط

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۸

بارم: ۲

«شکر ایزد که به اقبال کُله گوشه گل / نخوت باد دی و شوکت خار آخر شد»

ب) در رابطه با متناقض‌نمای به کار رفته در بیت زیر توضیح دهید.

«چیست این سقف بلند ساده بسیار نقش / هیچ دانا زین معما در جهان آگاه نیست»

ج) در بیت زیر، نوع لف و نشر، لف اول و نشر دوم را مشخص کنید.

«دل و کشورت جمع و معمور باد! / ز ملک پراکندگی دور باد!»

۸۹

تشریحی ۱۳۹۸

دشوار

بارم: ۱

آرایه‌های «تضاد، لف و نشر، تشبیه، تلمیح، پارادوکس» به‌ترتیب در کدام ابیات به کار رفته است؟
 الف) دعایی گر نمی‌گویی به دشنامی عزیزم کن / که گر تلخ است شیرین است از آن لب هرچه فرمایی
 ب) روز نو و شام نو باغ نو و دام نو / هر نفس اندیشه نو نوخوشی و نوغناست
 پ) رسیده‌ام به کمالی که جز اناالحق نیست / کمال دار برای من کمال‌پرست
 ت) به عشق زلف و رخت، فارغم ز دیر و حرم / که این معامله بیرون ز کفر و ایمان است
 ث) نزد آن کش آتش عشق است در کانون دل / آب حیوان است بی‌قیمت چو یخ در زمهریر

۹۰

نهایی ۱۴۰۰

متوسط

بارم: ۱

بیت زیر را از نظر زیبا شناسی بررسی کنید .

گر ندیدی قبض و بسط عشق را گریه مینا نگر خندیدن ساغر ببین

۹۱

نهایی ۱۴۰۰

دشوار

بارم: ۱

در بیت های زیر قسمت های مشخص شده ؛کدام آرایه معنوی را به وجود آورده است ؟
 الف : آن زمان که بنهادم سیر به پای آزادی دست خود زجان شستم از برای آزادی
 ب : نه خدا توانمش خواند نه بشر توانمش گفت متحیرم چه نامم شه ملک لافتی را
 ج: ایوب با چندین بلا ، کاندر بلا شد مبتلا پیوسته این بودش دعا « الصبر مفتاح الفرج »
 د: من از آن روز که در بند تولم آزادم پادشاهم که به دست تو اسیر افتادم

۹۲

نهایی ۱۴۰۰

متوسط

بارم: ۱

با توجه به شعر و نثر زیر، تفاوت آرایه‌های «تضاد» و «متناقض نما» را بنویسید.

الف) عصر جدید/ عصری که هیچ اصلی/ جز اصل احتمال، یقینی نیست.

ب) زمین را از آسمان نثار است و آسمان را از زمین غبار

۹۳

تشریحی ۱۳۹۹

دشوار

بارم: ۱

آرایه‌های «استعاره - تناقض - تضمین - جناس - تضاد» به‌ترتیب در کدام ابیات به کار رفته است؟

الف) باطل است آن چه مدعی گوید / خفته را خفته کی کند بیدار؟

ب) ز راست و چپ دو صدف راست کرد از پی سمع / که پر جواهر معنی شود ز لحن لسان

پ) آفتابی در ازل خوش سایه‌ای بر ما فکند / تا ابد روشن بود این روی مه‌سیمای ما

ت) در روی هر سپیدی، خالی سیاه دیدم / بالاتر از سیاهی، رنگی دگر نباشد

ث) نداند گر کسی راه گلستان را در این موسم / به گلشن از صدای خنده گل می‌توان آمد

۹۴

تشریحی قلم‌چی ۱۳۹۸

متوسط

بارم: ۲

با توجه به بیت زیر به سؤالات پاسخ دهید:

« با آن‌که جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت »

الف) پایههای آوایی مصرع اول را تفکیک کرده، سپس وزن بیت را بنویسید.

ب) کدام یک از آرایه‌های تضاد، تناقض یا لف و نشر در بیت به کار رفته است؟

۹۵

نهایی ۱۴۰۱

متوسط

سرودۀ زیر از «دهخدا» شاعر «عصر بیداری» است، دو دلیل برای «سادگی و روانی» زبان شعر این دوره بنویسید.

بارم: ۱

ای مرغ سحر چو این شب تار بگذاشت ز سر سپاهکاری
وز نفعه روح بخش اسحار رفت از سر خفتگان خماری
یزدان به کمال شد پدیدار و اهریمن زشت خو حصاری
یادآر زشمع مرده یا آر

۹۶

تشریحی قلمچی ۱۳۹۷

متوسط

با توجه به بیت زیر به سؤالات پاسخ دهید:

بارم: ۲

« باز امشب ای ستاره تابان نیامدی / باز ای سپیده شب هجران نیامدی »

الف) شاعر بیت کیست؟

ب) شاعر این بیت، علاوه بر شعر فارسی به چه زبانی شعر سراییده است؟

ج) پس از تقطیع هجایی بیت مذکور، اختیارات شاعری زبانی آن را مشخص نمایید.

۹۷

تشریحی قلمچی ۱۳۹۷

متوسط

با توجه به بیت زیر به سؤالات پاسخ دهید:

بارم: ۲

« از خلاف آمد عادت بطلب کام که من / کسب جمعیت از آن زلف پریشان کردم »

الف) کدام یک از آرایه‌های لف و نشر، تضاد یا تناقض در بیت به کار رفته است؟ آن را در بیت مشخص کنید.

ب) اختیار یا اختیارات شاعری وزنی به کار رفته در بیت را نام ببرید.